

Kapitel 8 opgave B.

Agnar Mykle: af "Sangen om den røde rubin" (1956)

"Sangen om den røde rubin" foregår i 1930'ernes slutning og handler om den unge, velbegavede Ask Burlefot, der efter et begivenhedsfuldt erotisk liv flytter til en stor by for at studere.

Romanen skildrer dels hans problemer med at finde et personligt ståsted, dels hans forhold til skiftende kvinder. Bl.a. bliver han medlem af en socialistisk studenterforening og møder her en kvinde, som han forelsker sig i.

Bogen blev en skandalesucces pga. de meget åbenhjertige seksuelle skildringer. I Norge blev romanen beslaglagt som utugtig, men efter en retssag blev beslaglæggelsen ophævet. I Danmark blev en planlagt radiooplæsning aflyst, ligesom flere biblioteker blacklistede bogen.

Følgende kapitel foregår et stykke inde i romanen, hvor Ask i en periode har kendt Constance, samtidig med at han har et forhold til Wilhelmine.

Om at være god

"Lad mig kysse dine bryster," bad han, han lå åndeløs ved siden af hende.

"Hvorfor vil du ikke lade mig klæde dig af?" Constance svarede ikke, lå med bortvendt hoved. "Hvorfor skal vi ikke være sammen nøgne?" Hun rystede på hovedet, det var som om hun skælvede. Med dirrende hænder famlede han over hendes bryst, hun kom med sine hænder og ville standse ham, men modstanden i hende var ikke så stor; han begyndte at knappe knapperne i hendes kjole op, og hun lå stille, og han så huden på hendes hals og mærkede den varme, fugtige duft fra hende, og der var som tårer i hendes øjne, en bøn i hendes øjne, da han krængede kjolen over hendes skuldre (hvorfor tårer? hvorfor bøn?); hendes overkrop var nøgen, men endnu havde hun brystholder på; han lagde munden mod brystholderen for at få hendes brystvorte mellem læberne, "pige, pige, det er ikke farligt", hun skælvede, og han hængte brystholderen op under hendes ryg, og hun dækkede sine nøgne bryster med hænderne og han tog hænderne væk, "se," sagde han, "hvor de er smukke," og hun trak vejret tungt og løftede hovedet og så på hans mund, og hun stønnede dæmpet og uroligt, da han lagde munden til og slikkede hende; i samme øjeblik som hans slik blev til sug, tog hun om hans hoved og knugede ham ned til sig. Lidt efter måtte han se op på hende, der var en bevægelse i hendes krop. "Hvorfor græder du?" hviskede han. "Jeg ved det ikke," hviskede hun. Så ventede han i usikker forundring. "Kan du ikke tage kjolen af?" hviskede han. "Åh nej," sagde hun med et skræmt ryk.

Han ville så inderligt gerne have hende nøgen, mærke hende krop mod krop, levende hud mod levende hud, det store, nøgne favntag. Hvad var det, der holdt hende tilbage? Hun der var så smuk og velskabt og lugtede så godt og varmt og fugtigt? Stærk, fugtig, skarp lugt, men god, god, god ... Han trak langsomt kjolen op og hun lå stille, hun hjalp ham umærkeligt, da han ledte efter elastikken i hendes små trusser, han trak dem af hende, det gik hun med til, selvom hun skubbede kjolen lidt ned, så den dækkede hendes skød; han

kæmpede med knapperne i hendes strømpebånd, fik åbnet dem og skubbede den dumme hofteholder ned, denne stramme, elastiske uniform, men kvinderne var vel nødt til at have noget at sætte strømperne fast i; hun lå med nøgen overkrop og med nøgen underkrop, det forekom ham besynderligt, at hun skulle ligge der med kjolen i en bylt rundt om maven, en mærkelig illusion om at være påklædt, og han blev så tørstig efter hende, at han et hastigt Øjeblik tænkte; måske dét vil hjælpe hende, og han dykkede med hovedet ned mellem hendes knæ og slikkede hende opefter, og han borede sig ind i hendes små hår og skilte hendes ben og han fandt hende med tungen og hun snappede efter vejret og han spaltede hende med tungen og hun kæmpede for at komme fri og han holdt hende fast med en ret som ikke har noget navn og han holdt hende og han velsignede hende drikkende og hun kæmpede og hun blev roligere og hun skælvede i kroppen og hun holdt hans hoved mens han drak.

Han rejste sig op og svælgede. Han trak hende op og hun stod på gulvet ved siden af ham. "Nu kan du," sagde han med hæst stemme, han begyndte at tage kjolen af hende, og hun lod det ske, og de stod nøgne på gulvet, og hendes kjole lå ved hendes fødder, og han trak hende ind til sig, hele hendes krop mod sin, de to hele kroppe, og han så at hun havde en lille piges sjæl og han sank og han omfavnede hende og pressede sig ind i hende, mens de stod omslyngede, og han lagde hende på sofaen, yderst, så hun lå med hofterne på sofakanten og med benene på gulvet, og han besvimede og var fuldkommen bevidstløs i to sekunder, hun var så vidunderlig god, og et stykke inde havde hun en lille fold.

Sent den nat hviskede hun til ham:

"Du er så god."

"Det er dig, der er god. Du er den bedste, jeg har været sammen med."

"Sød, så," sagde hun.

"Hvad mener du med sød?" spurgte han. Han var en Judas, og det vidste hun ikke; og desuden: ingen mand sætter pris på at høre af en kvinde, at han er sød; en mand vil høre, at han er nåja, det kan være både det ene og det andet, men ikke sød, nej, bestemt ikke sød.

"Ved du hvad," sagde hun stille uden overgang, "jeg har aldrig haft nogen mødom."

"Åh?" sagde han.

"Første gang var ikke det mindste slem for mig. Ikke på den måde. Er det ikke underligt? Der kom ikke en dråbe blod. Det troede jeg hørte med."

"Hm," sagde han. Han vidste ikke, hvorfor hun bragte det på bane. Og desuden mærkede han en svag, ubehagelig følelse, i hjertet, eller i mellemgulvet.

"Har du været sammen med mange før?" spurgte han. Han havde ikke haft i sinde at spørge, men det blev ligesom presset ud af ham.

"En," sagde hun. "Jeg var forlovet i næsten et år." Han lå på ryggen og så op i loftet.

"Han har lige forlovet sig med en anden," sagde hun. "Vi er for resten ganske gode venner."

Han lå på ryggen og så op i loftet.

"Det var mig, der slog op. Han . . . ", hun ventede lidt, hendes stemme blev anderledes: "Han var så... " Han hørte hende synke. "Han ville have mig, når jeg ikke ville. Han brugte magt. Til sidst kunne jeg ikke .." Hun løftede hovedet og så på ham, hendes ansigt var så lillepige-alvorligt, hun så brændende og nervøst på ham, som om hun ville have hans bekræftelse: "Det var temmelig vanskeligt, for jeg kunne jo ikke fortælle mine forældre, hvorfor jeg brød. De kunne så godt lide ham, god familie, god stilling, du ved. Farmaceut. Men jeg kunne ikke. Kunne jeg vel?"

"Nej," hviskede han. Varsomt strøg hun ham over armen. "Men du er anderledes," sagde hun.

Han sank. Han følte en angst og en tomhed, var der ikke også lidt bitterhed? Han mærkede det i kæberne som et svagt tryk.

"Du er god," sagde hun.

Et forpint støn undslap ham. Han rejste sig op på albuen og ledte efter cigaretter. Han røg cigaretten færdig. Så mødtes deres hænder. Han vendte sig langsomt om mod hende og så på hendes ansigt. Hun smilede. Hun ville holde på dynen, men han tog den af. Han så på hende, hun lå nøgen, han mærkede en dirren i hende, fordi han så på hende. Han havde ikke rørt ved hende. Han sagde:

"Nu bliver du vel vred på mig?"

"Hvorfor skulle jeg det?"

"Fordi — nu vil jeg tage dig."

Der blev stille, kun hendes brystkasse hævede og sænkede sig. Hun så på ham, og hendes næsefløje dirrede.

"Tag mig," sagde hun.

Da de gik hjemad den nat, sagde hun:

"Du har for resten truffet ham engang."

"Ham?"

"Min forhenværende."

"Har jeg truffet ham?"

"Den første aften ude hos Wilhelmine. Han er halvfætter til Wilhelmine. Det er derfor, jeg kender hende."

Havde der været en antydning af kulde i stemmen, ved ordet hende? Han turde ikke dreje hovedet for at se efter.

"Jeg kan ikke huske det," sagde han.

"Han var der sammen med sin nye forlovede," sagde hun.

"Hm," sagde han. "Hvordan er hun?"

"Åh," sagde hun.

"Hvordan ser — øh—han ud?"

"Temmelig almindelig, ganske køn. Lidt mørk. Brillen."

"Brillen, uden sådan en indfatning?"

"Mhm."

Ask mindedes den ejendommelige følelse, han havde haft den aften, hver gang han havde danset eller var gået forbi en bestemt mand, en følelse som af forfrysning i huden.

"Jeg tror, jeg husker ham," sagde han.

Da de skiltes på hendes trappe, var hun meget heftig i sin omfavnelse. Tung. Heftig. Lykkelig.

Lille Constance, tænkte han. Men han kunne ikke sige et ord.

Oversat af Claus Clausen. Tiderne Skifter, 1996. 398 sider

Nutidigt materiale omkring "Sangen om den røde rubin"

"Den store danske" skriver om Agnar Mykles forfatterskab og "Sangen om den røde rubin" følgende:

Agnar Mykle, 1915-1994, norsk forfatter, en af de sikreste stilister i norsk efterkrigsprosa med en kombination af prosalyrik og ordrig detaljerealisme. Som fortæller dyrkede han endvidere dristige overdrivelser og provokerende generaliseringer, og han anvendte i udstrakt grad levende modeller og stof fra sit eget liv som digterisk materiale. En stærkt antipuritansk holdning gennemsyrrer forfatterskabet, der kan læses som et krast opgør med det, Mykle selv kaldte "seksualforskrækkelsen" i et bigot samfund. I denne henseende videreførte han arven fra mellemkrigstidens kulturradikalisme, samtidig med at han foregreb 1960'ernes og 1970'ernes "seksuelle revolution". Konflikten mellem en ung og lidenskabelig skønhedsdyrker og en uforstående materialistisk omverden er et gennemgående tema. Det udfoldes allerede i hans første bøger, novellesamlingerne *Taustigen* (1948) og "*Jeg er like glad, sa gutten*" (1952) og den mindre vellykkede roman *Tyven, tyven skal du hete* (1951, da. *Fri for lur bag væg og mur*, 1952). Mykles berømmelse skyldes først og fremmest den store dobbeltroman om Ask Burlefot, *Lasso rundt fru Luna* (1954, da. 1955) og *Sangen om den røde rubin* (1956, da. 1957), et hovedværk i norsk efterkrigsprosa. Ask er skildret både som en Don Juan- og en Werther-skikkelse. I den første, som har dannelsesromanens form, fremstår han som en vordende kunstner på jagt efter erotiske oplevelser, men begge handler dybest set om en søgen efter at ophæve splittelsen mellem kødelig lyst og romantisk sværmeri i drømmen om Den Store Kærlighed. *Sangen om den røde rubin* vakte opsigt pga. sine detaljerede beskrivelser af erotiske scener og blev ifølge norsk straffelov kendt utugtlig og inddraget, men frikendt ved Højesteret 1958. Senere udgav Mykle romanen *Rubicon* (1965, da. s.å.) og novellesamlingen *Largo* (1967, da. s.å.) for derefter at trække sig tilbage fra omverdenen. Efter Mykles død har der været stigende opmærksomhed om hans forfatterskab, og i 1994 udkom samlede værker i syv bind. Tre bind med efterladte skrifter er udkommet 1997-98.

"Sangen om den røde rubin" af Agnar Mykle

Om en ung nordmands åndelige og erotiske udvikling

2. Verdensberømt! Berygtet! Skandalesucces! Ja – det var i 1956! I dag: Glemte? Myte? Klassiker?

Anbefalet af bibliotekar Birgitte Tindbæk, Gentofte Bibliotekerne

www.litteratursiden.dk, Oprettet: 01.03.2003.

Et blik på din dåbsattest vil formentlig afgøre dit valg. Mange af os, der var unge i 1960'erne har den liggende – lyslevende – i erindringskabet sammen med "Fanny Hill", "Lady Chatterley ..", "Sexus" og Soya's "Syttent", alle forbudte bøger, der handlede om sex, læst i smug og med bankende hjerte, og "Rubinen" havde nogle af de mest saftige beskrivelser, sådan husker man det.

Den blev da også af den norske anklagemyndighed anset for så utugtig, at bogen blev beslaglagt, og forfatter og forlægger tiltalt og dømt, hvilket blev en personlig tragedie for forfatteren. Den blev forbudt på Island, i Finland både forbudt, beslaglagt og brændt. I Danmark stoppede Radiorådet en oplæsning af bogen. Diskussionen rasede, mens retssagen kørte. Bogen blev kaldt pornografisk, pervers, obscen og uappetitlig. Bibliotekerne nægtede at købe den. Og hvilken reklame! 20.000 ex. solgt på et par måneder.

Forargelsen er for længe siden kommet på museum, men er bogen overhovedet til at læse i dag?

Det prøvede jeg så, at genlæse "Den røde rubin", og denne gang læste jeg også dét ind imellem de erotiske passager, og der var af og til op til 50 sider "alm. romanstof"! Dem har jeg nok ikke studeret så nøje tidligere, for min egen paperback-udgave fra 1964, købt i en nærliggende kiosk og omhyggeligt gemt for forældreindblanding, åbnede sig villigt de "gode steder".

Nu læste jeg så historien om den 23-årige, violinspillende Ask Burlefot, der i 1939 kommer til Bergen for at studere ved den økonomiske højskole, en lidt gammeldags udviklingsroman, fuld af ungdommelig længsel og smerte, sårbarhed, politisk oprør og seksualitetens mysterier.

Han "elsker alle livets vidunderlige dufte og essenser", han er frygtelig bange for graviditeter, giftelystne piger og afviste kvinder. Glad er han til gengæld for villige piger, der lugter som æbler og multebær mellem benene og sin tro på den røde rubin, symbolet på den rigtige kærlighed.

Han er "vred ung mand", men står ikke på barrikaderne og vifter med røde flag, selvom han er erklæret socialist; han er i virkeligheden en rigtig romantisk narcissist med kærligheden med stort K som livets mål og mening, og til slut en erkendelse af, at "kærligheden er en ensom ting", altså ikke til at nå.

Bogen er også debatter i studentersamfundet, beskrivelse af småfolk med nazisympatier og socialistiske intellektuelle. Den er et opgør med puritanismen, datidens forløjede seksualmoral og i det hele taget al småborgerlig moral, "det lille liv", med livsnydelsen som den positive overordnede værdi, der bør sættes i stedet for.

Bogen er da også flere gange blevet angrebet af senere tiders moralister, f.eks. marxister og feminister.

Men prøv at glemme disse moralpolitiske angreb og læs bogen for dens seksual-realistiske beskrivelser, som er dejligt levende og sanselige, men også (og især) for dens litterære og indholdsmæssige kvaliteter: poesien, humoren, tidsbilledet, alt i et sanseligt og detailleret sprog, og allermest: for den glæde ved livets skønhed, som er dens vigtigste budskab.